

SZAKÁCS ÖDÖN, DR.

1912. szeptember 20. Bacalár, Hunyad vármegye -
1983. október 13. Budapest

Édesapja tanító volt a Hunyad vármegyei Bacalárban, szülőfaluját az első világháború után Romániához csatolták. Eredeti nevét (Sziebig) 1949-ben változtatta Szakácsra. A gyermek- és fiatalkorát meghatározó kisebbségi lét, az abból fakadó tapasztalatok és túlélési stratégiák alkalmazása végigkísérte életét.

Középiskolai tanulmányait Aradon végezte, 1929 nyarán érettségizett. A kolozsvári egyetem állam- és jogtudományi karának lett hallgatója, ahol előbb jog- (1935. június 28.), majd államtudományi (1936. május 12.) vizsgát tett. Először ügyvédjelöltként, majd bírósági fogalmazóként, ítéltáblai jegyzőként tevékenykedett, egészen addig, amíg Budapesten le nem tette a bírói és ügyvédi vizsgát (1943. december 7.). Első bírói kinevezése Érmihályfalvára szólt, ahol a járásbírói székben kezdett dolgozni 1944-ben.

A második világháború idején a román hadseregben, majd a hatalomváltás után a magyar haderőnél szolgált. A hadifogságból 1945. november 17-én tért vissza. Feleségével Magyarországra költöztek, ahol bírói pályafutását folytathatta. 1946. február 7-én igazolták, belépett a Magyar Kommunista Pártba. Közel egy évig a Makói Járásbírói Szék bírójaként ítélkezett, majd – saját kérésére – 1947. június 9-étől a Szegedi Járásbírói Szék elnökévé nevezték ki. Ezt követően a Szegedi Felsőbírói Szék bírójává, a Csongrádi Járásbírói Szék elnökévé, a Debreceni és Csongrádi Megyei Bíróságon elnökévé nevezték ki.

1955. december 27-én berendelték az Igazságügyminisztériumba, ahol 1956. január 15-étől a Büntetőjogi Osztályt vezette. A forradalom idején a kivárás stratégiáját követte, ami megalapozta további előmenetelét. 1957. január 15-étől a Fővárosi Bíróság egyik tanácsának elnöke, egyúttal a bíróság megbízottja, 1957. december 14-től kinevezett elnöke volt egészen 1962. szeptember 14-ig. Az ország legjelentősebb elsőfokú bíróságának élén vitathatatlan a felelőssége a drákói megtorlás levezénylésében.

1962-ben újabb fordulatot hozott életében, mert innentől egészen nyugdíjba vonulásáig a Legfelsőbb Bíróságon töltött be különböző vezető funkciókat: 1962. szeptember 14-étől a büntető szakág elnökhelyettese, 1965. május 18-ától általános elnökhelyettese, 1968. április 5-től 1980. november 15-i nyugdíjba vonulásáig elnöke volt. A harmadik hatalmi ág, a bírói hivatásrend csúcsára hosszas megbeszélések és egyeztetések után nevezték ki, amelyben nem kis része volt annak, hogy egyfelől helyt állt a megtorlás idején, másfelől részt vett az 1962 őszétől folyt rehabilitáció végrehajtásában, valamint, hogy 1956–1959 között elvégezte a Politikai Főiskolát. Főbírói periódusa a nyugalom és a lassú építkezés időszaka volt, működése során a szakmai színvonal fokozatosan emelkedett, és stabilizálódott a bírói állomány.

KITÜNTETÉSEI

Munka Érdemrend (1955)

Munka Érdemrend arany fokozata (1960, 1972)

Szocialista Magyarországért Érdemérem (1980)

IRODALOM

Zinner Tibor: *A Kádári megtorlás rendszere*. Hamvas Intézet, Budapest, 2001.

Zinner Tibor: Utak és tévutak. A XX. századi magyar felsőbírászkodás káderpolitikájában '56 után. In Bódiné Dr. Beliznai Kinga: *A Kúria és elnökei III*. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2015. 161-254.

Iratok az igazságszolgáltatás történetéhez IV. Szerkesztők: Dr. Szabó Győző, Dr. Horváth Ibolya, Dr. Zinner Tibor, Dr. Solt Pál, Dr. Zanathy János. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Rt., Budapest, 1995. 1058.